

**สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษาที่อยู่ใน
ความดูแลของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ปี2555
Drug Addiction Crisis among Children and Adolescents: A Case
Study of Probation Office in Chaiyaphum 2012.**

สาธนี เปรมปรีดี¹

Mrs. Satanee Prempree¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยเพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาติดยาเสพติด การแพร่ระบาด รูปแบบการใช้และได้มา ช่องทางโอกาสการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ความคาดหวังเกี่ยวกับสารเสพติด และผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ในระบบบังคับรักษา ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิปี2555 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 339คน สุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ91.15 อายุ18-25ปีร้อยละ73.09 อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ร้อยละ84.40 ออกจากโรงเรียนก่อนถูกจับร้อยละ91.62 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ62.18 อยู่ในชุมชนที่มีผู้เสพยาบ้าร้อยละ90.2 มีประสบการณ์เสพยาบ้าร้อยละ87.55 เสพยาเสพติด 2 ชนิดขึ้นไปร้อยละ 50.68 ใช้ยาเสพติดร่วมกับเพื่อนร้อยละ75.44 เริ่มใช้สารเสพติดอายุ13-15ปีร้อยละ36.06 เมื่อประสบปัญหาพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติเป็นประจำคือดื่มสุราร้อยละ47.2 บิดามีพฤติกรรมการดื่มสุราร้อยละ 59.65 บิดา,ญาติยังถูกจำคุกคดียาเสพติดร้อยละ 32.74 ปัญหาที่พบมากที่สุดก่อนถูกจับกุมคือด้านการเงินร้อยละ83.63 สารเสพติดที่พบมากในชุมชนคือยาบ้า โดยพบมากที่สุดในอำเภอเมืองชัยภูมิ

คำสำคัญ : เด็กและเยาวชน สารเสพติด การสูบบุหรี่ การฉีดยา ระบบบังคับรักษา

Abstract

The survey research aimed to study the drug addition,pandemics,drug channel involvement, Opportunities, expect about substance abuses, the impact Probation Office of Chaiyaphum Province's children and adolescents in 2012. A total 339 sample were purposive sampling. Data were collected by structure questionnaire. Analyzed data by frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that the most of the sample were male.(91.15 percent.) Age 18-25 years, (73.09 percent.) live in Chaiyaphum province (84.40 percent.) Out of school before was captured (91.62 percent.) Graduated high school (62.18 percent). live in the community which have amphetamine abuse (90.2 percent). experienced amphetamine abuse (87.55 percent). Take drug 2 or more (50.68

¹ อาจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

Lecturer, Faculty of Nursing Science, Chaiyaphum Rajabhat University, MangChaiyaphum District, Chaiyaphum 36000.

percent). Take drug with friend (75.44 percent). Start to intake drugs aged 13-15 years (36.06 percent). When had problems, the family members usually take alcohol (47.2 percent). Father take alcohol (59.65 percent). Father and relatives has imprisoned form drug offenses.(32.74 percent) The most common problem before was arrested that was finance (83.63 percent). Narcotic drugs found the most in the community and Chaiyaphum districe.

Keywords : children and adolescents, Substance abuse, smoking, inject, compuls treatment

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทย ปัญหายาเสพติดมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ หลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิตและอาชญากรรม ด้านสุขภาพ และด้านความมั่นคงของประเทศ ยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง ของเด็กและเยาวชน จึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจริงจังในทุกภาคส่วน เป้าหมายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ยาเสพติดคือการเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืน ต้องเร่งดำเนินการทั้งด้าน การปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า และการป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้เสพครอบคลุมทุกพื้นที่ ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับประเทศ ยาเสพติดดั้งเดิมของสังคมไทย คือ กัญชา และฝิ่น รวมถึงสารกระตุ้นประสาทในรูปแบบของเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า หรือยาฆ่า ยาบ้าเริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มบุคคลที่ต้องใช้แรงงานและแพร่ขยายสู่ประชากรกลุ่มอื่น ๆ ยาบ้ามีการผลิตและซื้อขายมากในจังหวัดเขตชายแดน มีจุดเชื่อมต่อการขนส่งยาบ้าระหว่างประเทศ เช่น เชียงรายมีพื้นที่ติดกับประเทศพม่า และลาว มีการลักลอบลำเลียงยาบ้าเข้ามาภายในประเทศเป็นจำนวนมากโดยแบ่งลำเลียงยา และเดินเท้าข้ามชายแดนเข้ามาในลักษณะของ

กองทัพมด การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดระบบบังคับบำบัด กรมคุมประพฤติเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามกระบวนการพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยประสานความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ยาเสพติดมีความรุนแรงขึ้นในช่วงระยะ 4 ปีที่ผ่านมาและส่งผลให้จำนวนคดีอาชญากรรมในภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น แม้สถิติการจับกุมจะค่อนข้างทรงตัวในปี2552แต่ก็มีจำนวนคดีมากถึง 56,851 คดี ในไตรมาสสาม นอกจากนี้ยังพบเด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น จากผลการจับกุมยาเสพติด ทั่วประเทศของสำนักงาน ปปส. ผู้ต้องหารายใหม่ส่วนใหญ่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 15-24 ปี กระทำ ความผิดในข้อหาเสพยาบ้ามากที่สุด และนักเรียนกลุ่มอายุ ระหว่าง 12-18 ปี หันมาเป็นผู้ค้า และผู้เสพยาบ้าเพิ่มมากขึ้น และที่น่ากังวล คือ ยาเสพติดมีแนวโน้มแพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็กอายุน้อยลง ล่าสุด พบเด็กนักเรียนชาย อายุ 9 ปี เสพยาบ้า ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการบำบัด และจากรายงานสรุป ประวัตติผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในปีงบประมาณ 2551 มีผู้ใช้สารเสพติดครั้งแรก ในช่วงอายุน้อยกว่า 7 ปี ถึง 54 ปี

สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ สังกัด กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่(อายุ18ปีขึ้นไป) ในคดีความทางอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี เท่านั้น ภารกิจหลักของสำนักงานคุมประพฤติ มีอยู่3งานด้วยกัน คือ งาน

สืบเสาะและพินิจ, งานควบคุมและสอดส่องและงานกิจกรรมชุมชน สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม สาเหตุหรือเงื่อนไขที่ทำให้เสพยาเสพติดได้แก่ 1) สาเหตุที่เกิดจากตนเอง เช่นอยากสู้ออยากลอง ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติด ประสบความล้มเหลวในชีวิต หรือเกิดจากการเจ็บป่วย 2) สาเหตุจากครอบครัว เช่น บุคคลในครอบครัวติดยาเสพติด ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน การหย่าร้างและแต่งงานใหม่ ของหัวหน้าครอบครัว พ่อแม่ไม่เข้าใจลูก รักลูกไม่เท่ากัน และมีการเปรียบเทียบระหว่างลูกแต่ละคนหรือเปรียบเทียบกับลูกเพื่อนบ้าน 3) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม เช่น มีแหล่งผลิตหรือแหล่งระบาดของยาเสพติดที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีตัวอย่างจากสื่อประเภทต่างๆ สังคมไม่เปิดโอกาสหรือไม่ยอมรับผู้ติดยาได้กลับตัวเข้ามาสู่สังคมปกติ อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการติดยาเสพติด 4) สาเหตุจากปัญหาเศรษฐกิจ เช่นเศรษฐกิจ ตกต่ำ ว่างงาน มีหนี้สินล้นพ้นตัว เส้นทางการเข้าสู่การติดยาเสพติด เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกิดขึ้น ทีละเล็กละน้อย จากการเสพยาเป็นครั้งคราวสู่การเสพยาที่ถี่ขึ้นและเสพยาทุกวัน การเสพยาเสพติดครั้งแรกจนกระทั่งเกิดการติดยา ต้องใช้ระยะเวลาานานพอสมควร ขึ้นอยู่กับประเภทของยาเสพติดและวิธีการเสพด้วย ระยะเวลาเริ่มเสพจนกระทั่งติดแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะเริ่มต้นเสพยา เป็นช่วงทดลองเสพยาหรือกินนานๆครั้งเพื่อเข้าสังคมหรือกลุ่มเพื่อนโดย 2) ระยะเสพยาต่อเนื่องเป็นระยะที่ผู้เสพยารู้สึกว่ายาสเสพติดมีประโยชน์ ช่วยลดความเครียดความเหงาทำให้เสพบ่อยขึ้น 3) ระยะหมกมุ่น ผู้เสพต้องเสพยาในปริมาณมากขึ้น และบ่อยขึ้น เพราะเกิดอาการติดยา จะเสียการเรียนหรือการงาน 4) ระยะวิกฤติระยะนี้ผู้เสพตกเป็นทาสของยาเสพติดแล้วนึกถึงยาและแสวงหายาเสพติดตลอดเวลาไม่สนใจกิจกรรม

อื่นๆ ไม่สามารถเรียนรู้หรือประกอบอาชีพได้ ผู้เสพมักจะมีความรู้สึกผิดว่า ตนเองทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ข้อมูลจาก "สำนักงานสถิติแห่งชาติ" ระบุว่า มีประชากรวัยแรงงาน ที่จบการศึกษาเพียงแค่วัฒนศึกษาถึงร้อยละ 67.3 เนื่องจากในแต่ละปีจะมีเด็กที่หายไปจากระบบการศึกษากลายเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือและขาดประสิทธิภาพ ปัญหาพฤติกรรมเยาวชนพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว มีเด็กที่กระทำความผิดจนถูกดำเนินคดีปีละ 50,000 คน ซึ่งเยาวชนไทยใช้เวลาอยู่กับสื่อโทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์ วันละไม่ต่ำกว่า 7 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 30 ของเวลาชีวิตมากกว่าการใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนซึ่งมีเพียง 8 ชั่วโมงต่อวัน 200 วันต่อปีหรือเพียงร้อยละ 18 ของเวลาตลอดทั้งปีเท่านั้น

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีพันธกิจที่สำคัญนอกจากผลิตบัณฑิตพยาบาลแล้วยังมุ่งส่งเสริมการพัฒนาสังคม และส่งเสริมวิชาการทางสุขภาพต่อสังคม ผู้วิจัยเป็นบุคลากรสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ และร่วมเป็นคณะกรรมการการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2545 เขตรับผิดชอบของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ตำแหน่ง นักจิตวิทยา ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีอัยการจังหวัด เป็นประธานคณะ และผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ เป็นเลขานุการคณะ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ ในการวินิจฉัยผู้รับการตรวจพิสูจน์ว่าเป็น ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด พิจารณานุญาตปล่อยตัวชั่วคราว และกำหนดแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกในระบบบังคับบำบัดให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังกล่าว ในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ผู้วิจัยเห็นความสำคัญจึงได้ศึกษา "สถานการณ์ปัญหา

ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ปีงบประมาณ 2555” เพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าวและทราบสถานการณ์ปัญหาเสพติด การแพร่ระบาด รูปแบบการใช้และได้มา ช่องทางโอกาสการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ความคาดหวังเกี่ยวกับ สารเสพติดของเด็กและเยาวชน และ เป็นฐานข้อมูลข้อมูลดำเนินการและแก้ไขปัญหาคriminal สารเสพติดของเด็กและเยาวชน นำสู่การพัฒนา ศักยภาพของเครือข่าย กลุ่มฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบในการพัฒนา กระบวนการทำงาน และ สร้างสรรค์กิจกรรมต้าน งานป้องกันสารเสพติดให้เหมาะสมกับพื้นที่ ตลอดจนสร้างเครือข่ายผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด มีความรู้ในการป้องกันตนเองจากสารเสพติด สามารถปฏิบัติตนให้พ้นจากสารเสพติด อันจะสามารถเป็นแนวทาง ในการส่งเสริม ป้องกัน สุขภาพของประชาชนในเขต พื้นที่ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด
2. การแพร่ระบาด
3. รูปแบบการใช้และได้มา ช่องทางโอกาส การเข้าไปเกี่ยวข้อง
4. ความคาดหวังเกี่ยวกับสารเสพติด และ ผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กและ เยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้ง เสพ ครอบครองและจำหน่าย หรือเป็นเด็กและ เยาวชนที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด ชนิดใดชนิดหนึ่ง และ ศาลจังหวัดชัยภูมิส่งคุม ความประพฤติ จากระบบบังคับรักษาของ

สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2555

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งเสพ ครอบครองและจำหน่าย หรือเป็นเด็กและเยาวชนที่ เคยมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดชนิดใดชนิด หนึ่ง และ ศาลจังหวัดชัยภูมิส่งคุมความประพฤติ จากระบบบังคับรักษาของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2555 เท่านั้น จำนวนทั้งสิ้น 339 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ ได้แก่แบบสอบถามแบบมี โครงสร้าง (Structured Questionnaires) การ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์สถานการณ์ การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยใช้จำนวนผู้ให้ ข้อมูลจำนวน 339คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบ เจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยและวิจารณ์

1. ข้อมูลทั่วไปและลักษณะคดีที่กระทำ ความผิดข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 91.15 (309 คน) เป็นเพศชาย และร้อยละ 8.85 (30 คน) เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มากที่สุด ร้อยละ 73.16 (248 คน) มีที่อยู่อาศัยก่อนถูกจับกุม อยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิมากที่สุด ร้อยละ 84.37 (286 คน) รองลงมาได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และ อุตรธานี ร้อยละ 8.55 (29 คน) และ 7.08 (24 คน) ตามลำดับ โดยร้อยละ 54.0 (183 คน) อาศัยอยู่ใน เขตเทศบาลหรือเขตเมืองก่อนถูกจับกุม

ความสัมพันธ์กับบิดามารดา ก่อนถูกจับกุม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.41 (198 คน) ระบุว่าบิดามารดา ยังคงอยู่ด้วยกันก่อนที่จะถูกจับกุม โดยกลุ่มที่ระบุว่าบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างมีร้อยละ 22.42 (76 คน) และร้อยละ 19.17 (65 คน) ตามลำดับ จากข้อมูลบ่งชี้ว่า เยาวชนร้อยละ 41.59 (141 คน) มาจากครอบครัวไม่สมบูรณ์ ขาดที่ปรึกษาและต้องพึ่งพิงเพื่อนในการแก้ปัญหาต่างๆ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 91.74 (311 คน) ออกจากโรงเรียนแล้วก่อนถูกจับกุม เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ พบว่า มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 62.24 (211 คน) รองลงมาคือระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 21.24 (72 คน) โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องออกจากโรงเรียนขณะกำลังศึกษายังคงมาจากสภาพปัญหาทางครอบครัว และพฤติกรรมเบี่ยงเบนในลักษณะต่างๆ ของเยาวชนเอง ความผิดคดียาเสพติด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.37 (225 คน) กระทำความผิดในคดีเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งเสพ ครอบครอง จำหน่าย ร้อยละ 31.85 (108 คน) มีพฤติกรรมในการใช้สารเสพติด และร้อยละ 1.78 (6 คน) ถูกจับกุมในคดีความผิดอื่นที่มีคดียาเสพติดร่วมด้วยเยาวชนร้อยละ 35.09 (180 คน) มีพฤติกรรมจำหน่ายยาเสพติดในช่วงก่อนถูกจับกุม ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเยาวชนหญิงในสัดส่วนที่สูงกว่า เยาวชนชาย

2. ประสบการณ์การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการติ่มสุราของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมการเสพสารเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.74 (172 คน) มีประสบการณ์ในการเสพยาเสพติด ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ร้อยละ 75.52 (256 คน) ระบุว่ามักใช้ยาเสพติดร่วมกับเพื่อน และร้อยละ 2.65 (9 คน) ใช้ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ประสบการณ์การใช้ยาเสพติดจำแนกตามชนิดของสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการเสพยาบ้ามากที่สุดร้อยละ 87.32 (296 คน) รองลงมา

ร้อยละ 46.39 (157 คน) เคยเสพกัญชา และเคยเสพไอซ์ สารระเหย และกระท่อมใกล้เคียงกัน ร้อยละ 12.67 (42 คน), 11.15 (38 คน) และ 10.72 (36 คน) ตามลำดับ ความถี่ในการใช้สารเสพติด ยาบ้า เป็นสารเสพติดที่มีเยาวชนใช้มากที่สุด โดยมีประสบการณ์เคยใช้ ร้อยละ 88.50 (300 คน) ใช้ใน 1 ปี ร้อยละ 77.58 (263 คน) และใช้มากกว่า 20 วัน ใน 1 เดือน ร้อยละ 30.21 (102 คน) รองลงมา ได้แก่ กัญชามีประสบการณ์เคยใช้ร้อยละ 46.39 (157 คน) ใช้ใน 1 ปี ร้อยละ 26.25 (89 คน) และใช้มากกว่า 20 วัน ใน 1 เดือน ร้อยละ 4.13 (14 คน) สาเหตุที่เริ่มทดลองใช้สารเสพติด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มใช้สารเสพติดเพราะความอยากรู้ รองลงมาคือถูกชักชวนโดยเพื่อน ใช้เพื่อความสนุก และเมื่อมีเรื่องไม่สบายใจประสบการณ์ในการติ่มสุรา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มใช้สารเสพติด เมื่อมีอายุอยู่ในช่วง 13-15 ปี โดยพฤติกรรมหลังติ่มสุรา พบว่าร้อยละ 70.21 (238 คน) ของกลุ่มผู้ติ่มสุรามักจะเข้านอน หรือทำกิจกรรมประจำวันอยู่ที่บ้านของตน ร้อยละ 10.32 (35 คน) ไปซื้อเครื่องดื่มเออร์ไฮค์เล่นเพื่อจีบสาว หรือดูสาวซึ่งมีความสัมพันธ์กับการหาเหยื่อเพื่อการชิงทรัพย์ จี้ปล้น ทั้งนี้การติ่มสุราก่อนถูกจับกุมของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นการติ่มสุราร่วมกับเพื่อนฝูง รองลงมาได้แก่ การติ่มฉลองในโอกาสสำคัญ เช่น วันเกิดตนเอง หรือวันเกิดเพื่อน การบำบัดรักษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.28 (123 คน) เคยเข้ารับการบำบัดเพื่อเลิกยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นการบำบัดฟื้นฟูครั้งแรก โดยร้อยละ 7.41 (25 คน) เคยบำบัดมากกว่า 1 ครั้ง ทั้งนี้ร้อยละ 22.42 (76 คน) เป็นการบังคับบำบัดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ สถานพินิจ และค่ายทหาร ในขณะที่เหลือเข้ารับการบำบัดโดยสมัครใจในโรงพยาบาลและวัด

3. พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวและบุคคลที่เป็นที่ปรึกษาเมื่อประสบปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่สมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การติ่มสุราเป็น

ประจำร้อยละ 58.71 (199คน) รองลงมา ได้แก่ การมีสมาชิกในครอบครัวถูกจำคุกด้วยคดียาเสพติดร้อยละ 22.71 (77คน) และเสพยาบ้าร้อยละ 18.58(63คน) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์พบว่า บิดามีพฤติกรรมการดื่มสุรามากกว่าสมาชิกคนอื่นๆร้อยละ 59.59 (202 คน) มารดาและญาติมีพฤติกรรมการเล่นการพนันมากที่สุดร้อยละ 28.31 (96 คน) และร้อยละ 12.1 (41 คน) ตามลำดับ นอกจากนี้บิดา,ญาติและพี่/น้องของกลุ่มตัวอย่างยังถูกจำคุกในคดียาเสพติดร้อยละ 38.35(130คน), ร้อยละ 32.74(111คน) และร้อยละ 28.91 (98คน) ตามลำดับ บุคคลที่เป็นที่ปรึกษาเมื่อประสบปัญหาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุด ก่อนถูกจับกุม ได้แก่ ปัญหาด้านการเงิน และปัญหาด้านการเรียน/การทำงานคิดเป็นร้อยละ 83.63 (283 คน) และร้อยละ 81.29 (275 คน)ตามลำดับ โดยมารดาเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมักปรึกษาเมื่อประสบปัญหาดังกล่าวมากที่สุดร้อยละ 42.77 (145 คน) และร้อยละ 34.81 (118 คน)ตามลำดับ ปัญหารองลงมาที่มักประสบคือ การทะเลาะวิวาท/มีปัญหากับเพื่อน และทะเลาะกับแฟน/คนรักร้อยละ 65.19 (221 คน) และร้อยละ 56.34 (191 คน) ตามลำดับ ซึ่งบุคคลที่ให้ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาดังกล่าว ได้แก่ เพื่อน กล่าวได้ว่าเพื่อนมีบทบาทต่อการเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือการหาทางออกของปัญหาเช่นเดียวกัน

4. สภาพแวดล้อมในชุมชนและกลุ่มเพื่อนที่ใช้สารเสพติดการแพร่ระบาดของสารเสพติดและการจำหน่ายยาเสพติดในชุมชน พบว่า ชนิดของสารเสพติดที่มีการใช้และการจำหน่ายแพร่ระบาดสูงที่สุดในชุมชน 4 อันดับแรก ได้แก่ ยาบ้า กัญชาสารระเหย และไอซ์ ซึ่งพบว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าค่อนข้างรุนแรง โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.27 (306 คน)อาศัยในชุมชนที่มีผู้เสพยาบ้า และร้อยละ 68.14 (231คน) อาศัยในชุมชนที่มีการจำหน่ายยาบ้าความหนาแน่นของผู้เสพใน

ชุมชน ส่งผลให้ปริมาณผู้ค้าในชุมชนมีจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากชุมชนใดมีการแพร่ระบาดของผู้ใช้สารเสพติดชนิดต่างๆมาก (Demand) ผู้ค้า (Supply) จะมีปริมาณมากตามไปด้วย เมื่อมีทั้งผู้เสพและผู้ค้าในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ย่อมส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงหรือหาซื้อสารเสพติดชนิดต่างๆ มีมากตามไปด้วย แต่อาจมีความแตกต่างกันในระยะเวลาในการหามาเสพกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง ยอมรับว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวทั้งครอบครัวและชุมชน ส่งผลโดยตรงต่อการใช้ยาเสพติดของพวกเขา ดังนั้นแม้ว่าพวกเขาจะสามารถหยุดใช้หรือสามารถถอนยาเสพติดได้ในช่วงระยะเวลาที่ถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกตัดสินให้อยู่ในสถานพินิจ หรือศูนย์ฝึกฯ แต่พวกเขายอมรับว่า หากกลับไปอยู่ในชุมชนและได้พบกับกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติดก็ไม่มั่นใจว่าจะสามารถปฏิเสธคำชักชวนของเพื่อนที่ชักชวนให้กลับไปเสพยาเสพติดอีกได้หรือไม่กลุ่มเพื่อนที่ใช้สารเสพติด กลุ่มเพื่อนที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่า มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดชนิดต่างๆสูงที่สุด เป็นกลุ่มเพื่อนที่อยู่นอกสถานศึกษา โดยชนิดของสารเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในกลุ่มเพื่อนสูงที่สุด คือ ยาบ้า กัญชา สารระเหย และไอซ์ ตามลำดับ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนมาก ระบุว่า มีเพื่อนของพวกเขา ซึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษาจำนวนมากที่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดชนิดต่างๆ ด้วยเช่นกัน โดยชนิดของสารเสพติดที่นิยมในกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสถานการณ์การแพร่ระบาดยาบ้ามีความรุนแรงในพื้นที่ชุมชนต่างๆ กระจายตัวออกไปโดยพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากอาศัยในชุมชนที่มีผู้เสพยาบ้ามากกว่า 50 คน ซึ่งในบางชุมชนระบุว่า มีผู้เสพยาบ้ามากกว่า 100 คน ด้านการค้า พบว่า มีการค้ายาบ้ากระจายตัวทั่วไป การหาซื้อยาบ้าสามารถทำได้

โดยสะดวกในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่จำกัด เฉพาะการหาซื้อในชุมชนของตนเท่านั้น ผู้เสพ สามารถติดต่อซื้อได้จากผู้ที่กระจายตัวอยู่ทั่วไปทั้ง ในและนอกชุมชนสถานการณ์การเสพและการค้า ไอซ์ พบว่า ชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่ามีการเสพ และจำหน่ายไอซ์ มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในทุก จังหวัดทั่วภูมิภาค ทั้งนี้พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด ก่อนข้างมาก (อ้างอิงตามกลุ่มตัวอย่างเด็กและ เยาวชนที่ให้ข้อมูล) จังหวัดชัยภูมิ มีการแพร่ระบาด มากที่ อำเภอเมือง อำเภอแก้งคร้อ อำเภออำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอจัตุรัส อำเภอภูเขียว อำเภอเทพสถิต และอำเภอหนองบัวแดง ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การใช้สารเสพติด ในกลุ่มเยาวชนมีความน่าเป็นห่วงมากยิ่งขึ้น ซึ่ง สะท้อนจากข้อมูลเชิงสถานการณ์ การจับกุม การ บำบัด และผลกระทบทางสุขภาพที่เยาวชนได้รับ เมื่อมีทั้งผู้เสพและผู้ค้าในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่าง อาศัยอยู่ย่อมส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงหรือหา ซื้อสารเสพติดชนิดต่างๆ มีมากตามไปด้วย การ ป้องกันแก้ปัญหาและลดอันตรายจากการใช้สาร เสพติดในกลุ่มเยาวชนจะต้องมุ่งการให้ความรู้ใน เรื่องของอันตราย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ สารเสพติดแบบเข้าถึง สร้างการรับรู้ ความ ตระหนักถึงโทษภัย น่าจะเป็นกระบวนการช่วยลด ปัญหการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนได้ การ ดำเนินนโยบายในการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควรเน้นการติดตาม การให้ความรู้แก่ ครอบครัวและชุมชนที่จะดูแลเยาวชนที่เสพและติดยาเสพติด พื้นที่เสี่ยง พื้นที่มีวัชรมของเยาวชนใน การเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานเสพติด ต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงแรงงาน เยาวชน กับปัญหายาเสพติด [ออนไลน์] [เข้าถึงเมื่อ 26 มีนาคม 2550] เข้าถึงได้จาก <http://www.mol.go.th/download/moldata/molnarcotic-Comerence/narcoticrayonfhospild 280849.pdf>.
2. กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม.คู่มือการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด : โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน. 2548.
3. บัณฑิต สอนไพศาล. รายงานสถานการณ์การใช้แอลกอฮอล์ ประจำปี 2549.กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]. 2549.
4. ปราณีย์ สุทธิสุนทรและคณะ. เส้นทางเข้าสู่ยาเสพติด วัยรุ่น วัยเรียน:วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา2551; 6(2):143-149.
5. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.สถานการณ์ความรุนแรงยาเสพติดในเด็กและเยาวชน. รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม 2552; 6 (4):12.
6. สมจิต แดงสีแก้ว.การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่สังคม.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒน ศา ส ต ร์ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2548.
7. ศิริกุล อิศรานุรักษ์และคณะ. การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในประชากร 6 กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล. 2550.
8. ศิริกุล อิศรานุรักษ์และคณะ.โครงการติดตามและประเมินผลโครงการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจแบบองค์รวมของผู้ติดยาเสพติดของบ้านเปลี่ยนวิถี ณ ศูนย์พัฒนาคุณธรรมอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล . 2548.

9. Asahi News Service. Health Topics : Japanese Youth Discover Amphetamine. New York: Time Syndicate. 1997.
10. Diclemente, C.C. Self - Efficacy and Smoking Cessation Maintenance: A Preliminary Report. Cognitive Therapy and Research 1981; 5(1):175-187.